

DPN 5363

Title : आदित्य हृदय ĀDITYA HRDAYA

Run. No. 6054

Cat. No. 12

Micro. No.

Subject स्तोत्र विधि Hymn and Ritual

Religion : Hindu / Bauddha

Language : Skt. / New. / Nep. / Skt. - New. / Maith. - New. / New. - Nep. /

Size in cms. 25X11

Folios 19

Lines (in a page) 7

Compl. / Incompl.

Chapt. / act /

Author / translator

Scribe / donor

Date: NS / SS / VS / KS

Ruler / place

Script : New. / Dev. / Bhuj. / Ran. /

Illus. :

Material : palmleaf / paper / thyasaphu / one side yellow

Condition : fine / damaged by worms, rats, water /

Beginning, colophon, post-colophon :

↓ श्री गरुडाय नमः ॥ नमः सवित्रे : अर्जुन उवाच ॥ ज्ञानं च सर्व शास्त्राणां गुह्याद्गुह्यतरं तथा ॥

25

15

10

5

0

cms.

5

10

15

20

25

30

25

15

10

5

0

cms.

5

10

15

20

25

30

आ. ह.

१

श्रीगणेशायनमः॥ नमः सवित्रे अर्जुन उवाच ॥ ज्ञानं च सर्वशास्त्राणां गुह्यादु
द्यतरं तथा ॥ मया कृष्ण परिज्ञातं वा श्रुयंतव गोचरम् ॥ १ ॥ सूर्यभक्तिसंयुता
संबन्धुमहंतिमाधव ॥ भक्त्या यच्छामि देवेश कथय स्वप्रसादतः ॥ २ ॥ सूर्यभ
क्तिकरिष्यामि कथं सूर्यं प्रपूजयेत् ॥ तदहं श्रोतुमिच्छामि त्वत्प्रसादेन माध
व ॥ ३ ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ तद्वादिदेवतैः सर्वैः यथेन कथितं मया ॥ वक्ष्ये
हं सूर्यविष्णोसंभरात्पाराडवयत्नतः ॥ ४ ॥ अकस्माकं त्वया यथेमेकचिर
तो भवानुज ॥ तदहं संप्रवक्ष्यामि ह्यादिमध्यावसानकम् ॥ ५ ॥ अर्जुन उवा

रामः
१

च ॥ नारायणपुरश्चैष्टच्छामित्वां महायशः ॥ कथमादित्यमुघनमुपतिष्ठे
त्सनातनम् ॥ ६ ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ साधुपार्थ महाबाहो बुद्धिमानसि पाराड
वः ॥ यत्मा यच्छस्युपस्थानं तत्पवित्रं विभावसोः ॥ ७ ॥ सर्वसंगलमांगल्यं स
र्वपापप्रणाशनम् ॥ सर्वरोगप्रशमनमायुर्वर्धनमुत्तमं ॥ ८ ॥ अमित्र
दमनं पार्थ संग्रामे जयवर्धनम् ॥ वर्धनं धनपुत्रारामादित्यहृदयं भ
रात् ॥ ९ ॥ यद्युत्वा सर्वपापेभ्यो मुच्यते नात्र संशयः ॥ त्रिषु लोकेषु वि
ख्यातं निःश्रेयसकरं परम् ॥ १० ॥ देवदेव नमस्कृत्य प्रातरुत्थाय चार्जु

आ. ५
२

न ॥ विघ्नान्यनेकरूपाणि नश्यन्ति स्मरणादपि ॥ ११ ॥ तस्मात्सर्वप्रयत्नेन स
र्यमाराधयेत्सदा ॥ आदित्यं हृदयं त्रितयं जाप्यं नुभराहपाशुवः ॥ १२ ॥ श्री आ
दित्यहृदयस्तोत्रस्य श्री कृष्णभगवान्प्रविअनुष्टुब्जगती छंदः सूर्यनारा
यणो देवता हरितहरथंदिकरं घण्टिगिरिति वीजम् ॥ ॐ नमो भगवते जि
तवैश्वानरजातवेदसेतमशतिशक्तिः ॥ ॐ नमो भगवते आदित्याय नमः
इति कीलकं ॥ समस्त रोगप्रशमनार्थं श्री सूर्यनारायणाय नमः ॥ त्रितये न
मो विनियोगः ॥ अस्य श्री आदित्यहृदयमंत्रस्य ब्रह्मा ऋषिर्जगती छंदः

रामः
२

श्री सूर्यात्मक भुवनेश्वरो देवता प्रणवो वीजम् ॥ ह्रीं ॥ श्री सूर्यनारा
यणमंत्रस्य षडंगन्यासे विनियोगः ॥ ॐ ह्रीं अंगुष्ठाभ्यां ॥ ॐ ह्रीं तर्ज
नीभ्यां नमः ॥ ॐ ह्रीं मध्यमाभ्यां नमः ॥ ॐ ह्रीं अनामिकाभ्यां नमः ॥ ॐ ह्रीं
कनिष्ठिकाभ्यां नमः ॥ ॐ ह्रीं करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ॥ ॐ ह्रीं हृदया
य नमः ॥ ॐ ह्रीं शिरसे स्वाहा ॥ ॐ ह्रीं शिखौ ये वषट् ॥ ॐ ह्रीं कवचाय हुं ॥
ॐ ह्रीं नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ॐ ह्रीं अस्त्राय फट् ॥ अथ ध्यानम् ॥ भास्वद
न्नाप्यमौलिः स्फुरदधरस्त्वं रंजितश्चातुक्केशाभाश्वंतो दिव्यतेजाः कर

आ.ह
३

कमलयुतोभास्वभिः प्रभाभिः ॥ विश्वाकाशावकाशंग्रहपरिशिखरेभातिप्र
बचिलेयोभीतिंभाभिर्वहंनुंसनुभवनुजगत्यानुसूर्यप्रभुर्नः ॥ १ ॥ पूर्वम
ष्टदलंपद्मं प्रगावादिप्रतिष्ठितम् ॥ मायावीजंदलायेनुयत्रमुद्धारयो
दिति ॥ आदित्यंभास्करंभांनूरविंसूर्यदिवाकरं ॥ मार्तरांडपतनंचेति
दलेष्वष्टसुयोजयेत् ॥ दीप्तासूक्ष्माजयाभद्राविभूतिर्विमलान्तातथा
अमोघाविद्युताचेतिमध्ये श्रीसर्वतोमुखी ॥ ॐ रां रौं हं रौं रौं ॥ ह्रस्वे
खागमनारक्तामहासूक्ष्माकरालिनी ॥ कल्याणिभारतिज्योत्स्नाज

रामः
३

पेयथमपत्रके ॥ ॐ ह्रीं ह्रीं ह्रीं ह्रीं ह्रीं ॥ अर्कतुमूर्ध्नि विन्यस्य ललाटे नुरविन्य
सेत् ॥ विन्यसेनेत्रयोः सूर्यं करायोश्च दिवाकरं ॥ १४ ॥ नाशिकायां न्यसे
प्रानुं मुखं वैभास्करं न्यसेत् ॥ पर्जन्यमोक्षयोश्चैव तीक्ष्णाजिह्वांतं न्यसे
त् ॥ १५ ॥ सुवर्गारैतसंस्कन्धैस्संस्कंधयोस्तिग्मतेजसम् ॥ वाङ्मोक्षपूषणां
चैव मित्रं वैद्यं न्यसेत् ॥ १६ ॥ वरुणां दक्षिणो हस्ते त्वष्टारं वामतः क
रे ॥ हस्ताबुध्मकरः पानुहृदयं पानुभानुमान् ॥ १७ ॥ उदरे तु यमं विघ्नादा
दित्यं नाभि मण्डले ॥ कक्षानुविन्यसेद्दंसं हृदयं पूर्वोक्तविन्यसेत् ॥ १८ ॥

आ. ह.
४

जान्बोक्तुगोपतिन्यस्यसवितारं नृजं घयोः ॥ पादयोश्चविवस्वन्नंगत्क्योश्च
दिवाकरं ॥ १९ ॥ वायुतश्चतमोऽब्धसंभगमभ्यंतरं न्यसेत् ॥ २० ॥ सर्वांगेषु सह
स्त्रां भुंदि विदिद्विभयं न्यसेत् ॥ २० ॥ इति दिग्वन्धः ॥ एष आदित्यवित्या
सो देवानामपि दुर्लभम् ॥ इमं भक्त्या न्यसेत्पार्थ स याति परमां गतिम्
२१ ॥ कामक्रोधकृतात्यापा मुच्यते नात्र संशयः ॥ सर्पादिभ्यो भयने
व संशयामेषु पथिष्वपि ॥ २२ ॥ रिपुसंघट्टकालेषु तथा चौरसमागमे ॥
त्रिसंध्यं जपतो न्यासं महापातकनाशनम् ॥ २३ ॥ कृष्टव्याधितथा दडु

रामः
४

रोगाश्च विविक्ता ॥ जपतस्तस्य नश्यंति भक्त्या भूराक्षतदर्जुन ॥ २४ ॥ आ
दित्यं मंत्रसंयुक्तः आदित्यो भुवनेश्वरः ॥ आदित्यान्नापरो देवो आदित्यपा
मेश्वरः ॥ २५ ॥ आदित्यमर्चयेद्ब्रह्माग्नि आदित्यमर्चयेत् ॥ यदादित्यग
तं तेजो मम तेजस्तदर्जुनः ॥ २६ ॥ आदित्यं यः प्रपश्येत्तस्मां प्रपश्यति न सं
शयः त्रिसंध्यं जपमानस्तु तस्मिन् प्रपश्यति न संशयः ॥ २७ ॥ स न प्रपश्यति दारि
द्र्यं जन्म जन्म निवार्यते ॥ एतत्ते कथितं पार्थ ह्यादित्यहृदयं मया ॥
२८ ॥ इदमुक्तममादित्यहृदयं पठते नरः ॥ मुच्यते सर्वपापेभ्यः सूर्यलोकं

आ. ह.
५

सगद्यतिः ॥ २९ ॥ ॐ नमो भगवते तस्मै आदित्याय नमो नमः ॥ आदित्यः स
विता सूर्यः खगः पूषा गभस्तिमान् ॥ ३० ॥ सुवर्गाः स्फटिको भानुः स्फारितो
विश्वतापनः ॥ रविर्विश्वमहातेजाः सुवर्गांश्च प्रबोधकः ॥ ३१ ॥ हिरण्यपग
र्भस्त्रिशिरास्तपनो भास्करो रविः ॥ मार्तण्डो गोपतिः श्रीमान् कृतज्ञश्च
प्रतापवान् ॥ ३२ ॥ तमिस्रहाभगो हंसो नासत्यश्च तमो नुदः ॥ अद्रोविरो
चनः केशी सरस्वांश्च महाप्रभुः ॥ ३३ ॥ विवस्वान् पूषा गोमत्युमिहिरौ
जामदग्न्यजित् ॥ घर्मरश्मिः पतंगश्च शरणापो मित्रतापनः ॥ ३४ ॥ इति

रामः
५

ज्ञेयगतिः शूरस्तेजो राशिर्महायशः ॥ शंभुश्चित्रांगदः सौम्यो हव्यकव्यप्र
दायकः ॥ अंभुमान् तमो देवोऽग्नयजुः सामस्यवच ॥ ३५ ॥ हरिदश्च ल
मोहारः सप्तसप्तिर्मरीचिमान् ॥ अग्निगर्भो दिते पुत्रः शंभुस्त्रिमिरना
शनः ॥ ३६ ॥ पूषा विश्वं भरो मित्रः सुवर्गाः सुप्रतापवान् ॥ आतपी मंड
लीभाश्चान्स्तपनः सर्वतापनः ॥ ३७ ॥ कृतविश्वो महातेजाः सर्वरत्न
मयोद्भवः ॥ अक्षरश्चाक्षरश्चैव प्रभाकरदिवाकरः ॥ ३८ ॥ चंद्रश्च जंगद
ः सौम्यो हव्यकव्यप्रदायकः ॥ अंगारको गदो गस्त्यो रक्तांगश्चांगवर्ध

आ. ६
६

नः ॥ ३९ ॥ बुद्धो बुद्धो स नो बुद्धि बुद्धात्मा बुद्धि वर्धनः ॥ ब्रह्मा नुर्ब्रह्मा सो ब्रह्मा
ब्रह्मपतिः ॥ ४० ॥ भुक्तश्च भुक्तेताश्च भुक्तांगः भुक्तभूषणाः ॥ शनिमान्
शनिरूपत्वं शनैर्गच्छति सर्वदा ॥ ४१ ॥ अनादिनादिरूपत्वं मादित्येदि
क्यतिर्यसः ॥ अनादितादितादित्यस्तेजोराशिर्महातपाः ॥ ४२ ॥ भानुमा
भानुरूपत्वं स्वभानुभिर्भानुदिप्रिमान् ॥ धूमकेतुर्महाकेतुः सर्वतुरजुत्तमः
४३ ॥ तिमिरावरुणाः शंभुः स्रष्टा मार्तण्डो हवच ॥ नमः पूर्वारियगिरये प
श्चिमाय नमो नमः ॥ ४४ ॥ नमो नमः सहस्रांशो आदित्याय नमो नमः

रामः
६

॥ नमो नारायणिरये दक्षिणाय नमो नमः ॥ ४५ ॥ नमः पद्मप्रबोधाय नमो
भाजिष्णुजिह्मवे ॥ ज्योतिषे च नमः कृष्णं ज्ञानां कथितमो नमः ॥ ४६ ॥ प्र
दीपाय प्रगल्भाय युगांताय नमो नमः ॥ नमस्ते होतृपतये यदधिप
तये नमः ॥ ४७ ॥ ऋग्वेदाय यजुर्वेदसामवेदात्मने नमः ॥ नमो कारवषट्
कारसर्वज्ञाय नमो लुते ॥ ४८ ॥ नमो हाटकवर्णाय भास्कराय नमो न
मः ॥ जयाय जयभद्राय हरिदश्वाय ते नमः ॥ ४९ ॥ दिव्याय दिव्यरूपा
य यशसां पतये नमः ॥ नमस्ते लोकनाय भूतानां पतये नमः ॥ ५० ॥

आ. ६
७

नमस्तेषु च येनित्यनमः कुरुकुलात्मने ॥ नमो कैवल्यनाथाय नमस्ते दिव्य
चक्षुषे ॥ ५१ ॥ त्वं योनिस्त्वं युतिश्चात्वं विष्णुस्त्वं प्रजापतिः ॥ त्वमेव त
पो रुद्रात्मा वायुरग्निस्त्वमेव च ॥ ५२ ॥ योजनानां सहस्रे दे दे शते दे च ये
जने ॥ एकेन निमिषार्धेन कसमात्मानमोक्तते ॥ ५३ ॥ अग्रतश्च नम
स्तुभ्यं द्युतश्च नमः सदा ॥ पार्श्वतश्च नमस्तुभ्यं नमस्ते चास्तु सर्व
दा ॥ ५४ ॥ नवतियो जिनं लक्ष्य सहस्राणि शता च ॥ यावंतो घटिका मा
वात्तावच्चलति भास्करः ॥ ५५ ॥ नमः सुराहिं हवे च सोमसूर्याग्निचक्षुषे

तामः
७

५३ ७३

नमो दिव्याय व्योमाय सर्वमंत्रमयाय च ॥ ५६ ॥ नमो वेदांतवेदाय सर्वतंत्र
मयाय च ॥ अरुणो माघमासे नुसूर्यो वै फाल्गुणो तथा ॥ ५७ ॥ चैत्रमासे
नु वेदांगो भाद्रपदे शास्वता पनः ॥ ज्येष्ठमासितपेदिनु आषाढे तपने रवि ॥
५८ ॥ गभस्तिश्रावणो मासि यमो भाद्रपदे तथा ॥ सुवर्णरेताश्चि युजे का
र्तिके च दिवाकरः ॥ ५९ ॥ मार्गशिर्षे तपस्मि चः पौषे विष्णुः सनातनः ॥ इत्ये
तद्वादशमादित्यः काश्यपेयाः प्रकीर्तिताः ॥ उयरूपामहान्मानः तपंते वि
श्वरूपिणाः ॥ ६० ॥ धर्मार्थकाममोक्षारामवश्यं हेतवो नृप ॥ सर्वपापह

आ. ६
८

राश्वैव आदित्यायेः प्रपूजिताः ॥ ६२ ॥ एकधा दशधा चैव शतधा च सहस्रधा ॥ तप
नो विश्वरूपेण संहरंति सृजंति च ॥ ६३ ॥ एषां विश्वेशिवं चैव ब्रह्मा चैव प्रजापतिः
सहं प्रश्नैव कालश्च यमो वरुणा एव च ॥ ६४ ॥ नश्च ग्रहता राणामधिपो विश्व
नापनः ॥ वायुरग्निधनाध्यक्षो भूतोकर्ता स्वयं प्रभुः ॥ ६५ ॥ एष देवो हि देवानां
सर्वमाप्नायते जगत् ॥ एष कर्ता हि भूतानां संहर्ता रक्षकस्तथा ॥ ६६ ॥ एष
दाता च भोक्ता च स देवायुरमानवाः ॥ एष लोकानुत्तोकौश्वदैत्यदान
वराक्षसाः ॥ ६७ ॥ एष धाता विधाता च बीजं क्षेत्रं पांगतिः ॥ एष एव प्रजा

रामः
८

नित्यं संवर्द्धयति रश्मिभिः ॥ ६८ ॥ एष यज्ञस्वाधत्वा हा ह्रीं श्रीं च पुरुषोत्तमः ॥
सूक्ष्मो व्यक्तः सनातनः ॥ ६९ ॥ ईश्वरः सर्वभूतानां परमेशी पितामहः ॥ कालात्मा
सर्वभूतात्मा वेदात्मा विश्वतो मुखः ॥ ७० ॥ जन्म मृत्युर्जरा व्याधिः संसारभय
नाशनः ॥ दारिद्र्यव्यसनध्वंसि श्रीमान् आनुदिदिवाकरः ॥ ७१ ॥ विकर्त्तनो वि
वस्वोश्च मार्त्त राडो भास्करो रविः ॥ लोकप्रभाकरः श्रीमान् लोकचक्षुर्महेश्व
रः ॥ ७२ ॥ लोकसाक्षी त्रिलोकेश कर्त्ता हर्त्ता तमिश्वाहा ॥ तपनः पावनश्चैव
भुविः शत्राश्च वाहनः ॥ ७३ ॥ गभस्तिर्हंसो ब्रह्मरायः सर्वदेवनमस्कृतः ॥ आ

आ. ६
९

पुणरोगमैश्वर्यं नरवर्यस्य मंदिरे ॥ ७४ ॥ यस्य प्रसादात्संजुष्टः आदित्यहृदयं जपे
त् ॥ इत्येतैर्मासभिः प्राप्तः आदित्यं स्तोत्रेति नित्यसः ॥ ७५ ॥ प्रातरुत्थाय कौन्तेय त
स्य रोगमयं कृतः ॥ प्रातः कान्मुच्यते पार्थ व्याधिभ्यश्च न संशयः ॥ ७६ ॥ एकस
न्ध्यां द्विसंभ्यां वा सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ त्रिसंध्यं न पमानस्तु प्राप्यते परमस्य
दम् ॥ ७७ ॥ यद्दहा कुरुते पापं तद्दहा प्रतिमुच्यते ॥ यद्वाच्या कुरुते पापं तद्वा
चा प्रतिमुच्यते ॥ ७८ ॥ ददुस्कोऽककुक्षान्निमंडलानि विचर्चिकाः ॥ ये चा
न्ये दुष्टरोगाश्च ज्वरातीसारकादयः ॥ ७९ ॥ जपमानस्य नश्यन्ति जीवे च

रामः
९

शरदाशतं समस्त रोगां सरां यदा तस्य कवं भवेत् ॥ ८० ॥ अशीष्ठां पश्यति द्वा
यामहारात्रं धनं जय ॥ यत्त्विदं पठते भक्त्या वारेभानोर्महात्मनः ॥ ८१ ॥ प्रात
स्त्राने कुरुते पार्थ एकाग्रकृतमानसः ॥ ८२ ॥ सुवर्गाश्चक्षुर्भवति न चांधस्तु
प्रजायते ॥ पुत्रबान्धनसम्यग्भोजायते चारुजलथा ॥ ८३ ॥ यश्चलभते नि
त्यं न च त्वर्गान्निवर्तते ॥ आदित्यहृदयस्युपां सूर्यनामविभूषितं ॥ ८४ ॥
श्रुत्वा च निविलं पार्थ सर्वपापैः प्रमुच्यते अतः परम्यवक्ष्यामि सिद्धि
कामस्य पांडव ॥ एतज्जपत्सकौन्तेय येन श्रेयो भवति ॥ आदित्यं

आ. ह.
१०

हृदयसुरापयः पठेत्सुसमाहितः ॥ ८६ ॥ भूराहसुच्यते पापात्कृतघ्नो गोघ्नस्त्वच
यश्चंद्रराहयात्रित्यंजयेद्वापि समाहितः ॥ ८७ ॥ अपुत्रो लभते पुत्रं कुजमाजस
माप्नुयात् ॥ कुरोगीमुच्यते रोगाद्भक्त्यायः पठते सदा ॥ ८८ ॥ यत्त्वादित्यदिने
पार्थनाभिमात्रे जले स्थितः ॥ उदयाचलमारुहं भास्करं प्रगातस्थितः ॥
उदयाचलमारुहं भास्करं प्रगातस्थितः ॥ ८९ ॥ जपते मानवो भक्त्या श्रुता
या वापि भक्तिः ॥ स याति परमं स्थानं यत्र देवो दिवाकरः ॥ ९० ॥ अमि
चदमं न पीडां यदा कर्तुं समारभेत् ॥ तदा प्रति कर्ति कृत्वा शत्रोश्चरणापां

रामः
१०

धना ॥ ९१ ॥ आक्रम्य वामपादेन ह्यादित्यहृदयं जपेत् ॥ अं हिमाली स्वाहा ॥
अं हिमाली टं स्वाहा ॥ अं निली टं स्वाहा ॥ त्रिभिश्च रोगी भवति ज्वरी भवति
पंचभिः ॥ ९२ ॥ जपेत्सुसप्रभिः पार्थ राक्षसी तनुमा विशेत् ॥ राक्षसेनाभिभू
तस्य विकारान् श्रुता पाराडव ॥ ९३ ॥ गीयते न त्यजेत्तपस्रः आस्फोट्यति धा
वति ॥ शिवा रुतं च कुरुते रुतं कंदते पुनः ॥ ९४ ॥ सर्वसं पीद्यते पार्थय
घपि स्यात्सहेश्वरः ॥ किमु न मनुष्यः कश्चिच्छोचाचारविवर्जितः ॥ ९५ ॥
पीडितस्य न संदेहो ज्वरो भवति दाहगाः ॥ यदा चानुग्रहं तस्य कर्तुं मिथे च्यु

आ. ५
११

भंपुनः ॥ ९६ ॥ तदासलिलमादाय जपेन्मंत्रमिभं बुध ॥ ॐ नमो भगवते तस्मै आ
दित्याय नमो नमः ॥ ९७ ॥ जयाय जय भद्राय हरिदश्याय ते नमः ॥ लाप
यत्तेन मंत्रेणाभुभं भवति नान्यथा ॥ ९८ ॥ अन्यथा च भवेद्दोषो नश्य
तेनात्र संशयः ॥ स्रवस्ते निविलः प्रोक्तः पूजां चैव निबोध मे ॥ ९९ ॥
उपलिप्सु भुचौ देशे नियतो वागपतः शुचिः ॥ हतवाचतुरस्रं बालिप्रंगो
मयमंडलं ॥ १०० ॥ कृत्वा तत्र लिखेत्प्रमथ्य पञ्चमं कर्त्तिकम् ॥ पञ्चम
वदलं पूर्वप्रागादिप्रतिष्ठितम् ॥ १ ॥ मायावीजं दत्वा येन चैवं यत्र मु

रामः
११

दीरयेत् ॥ पूर्वपत्रे लिखेत्सूर्यमात्रेयां तुरविं न्यसेत् ॥ २ ॥ याम्यं यातु विवस्वतं
नैऋत्यां तु भग्न्यसेत् ॥ वातरापां बहुरां विन्ध्यादाय व्यां मित्रमेव च ॥ ३ ॥ आ
दित्यमुत्तरपत्रे ईशान्यां विष्णुमेव च ॥ मध्ये तु भास्करं चैव क्रमेणैव सम
र्चयेत् ॥ ४ ॥ दीप्रासूक्ष्मा जया भद्रा विभूर्तिर्विमला तथा ॥ अमोघा विघु
ता चंडा मध्यवै सर्वतो मुखी ॥ ५ ॥ अनुष्टुतं भवत्येव क्रमेणैव प्रपूजयेत्
अतः परम्वक्ष्यामि सिद्धिकामस्य पाण्डवः ॥ ६ ॥ महातेजसमुद्यतं
प्रपद्येत कृतांजलि ॥ सकेशराणिकरवीराणि चार्जुनः ॥ ७ ॥ तिलतराज

आ. ५
१२

लसंयुक्तं कुशगन्धोदकेन च ॥ रक्तचंदनमिश्राणि कृत्वा वैताम्रभाजने ॥ धृ
त्वा शिरसि तत्पात्रं जानुभ्यां धरणीतने ॥ ८ ॥ मंत्रपूतगुडाकेशा अर्घ्यं दद्याद्
भक्तये ॥ एहि सूर्य सहस्रांशो ते जोराशो जगत्पते ॥ ९ ॥ सायुधं स रथं चैव दे
वमावाहूया म्यहम् ॥ १० ॥ आवाहनादिषोडशोपचाराः ॥ स्वागतो भव
सुप्रतिष्ठितो भव सन्निहो भव सन्निहितो भव संमुखो भव इति पंचम
प्राध्येया ॥ ॐ किलीकिलिकटुकेषु सर्वार्थसाधनीये स्वाहा ॥ ॐ ह्रीं ह्रीं
ह्रीं ह्रीं ह्रीं सः स्वाहा ॥ घृणिः सूर्यमादित्यं ॐ ह्रीं खखोलका सूर्यमूर्तये न

रामः
१२

नः स्वाहा ॥ ॐ ह्रीं मार्त्तण्डाय स्वाहा ॥ ॐ नमोऽस्तु सूर्याय सहस्रभानवे नमोऽस्तु
वैश्वानराय नमो वेदसे ॥ त्वमेव चार्घ्यं प्रतिगृह्णन् देवाधिदेवाय नमो नमस्ते
११ ॥ नमो भगवते तुभ्यं नमस्ते जातवेदसे ॥ दत्तमर्घ्यं मया भानो त्वं गृहा
णानमोऽस्तुते ॥ १२ ॥ एहि सूर्य सहस्रांशो ते जोराशो जगत्पते अनुकंपय मां भ
क्त्या गृहाराणां धीर्दिवाकरः ॥ १३ ॥ ॐ नमो भगवते सूर्याय ॐ अक्षयतेजसे न
मः ॐ आदित्याय नमः ॐ शिवाय नमः ॥ आदित्यं च शिवं विंधाच्छिवमा
दित्यं कृपिराहम् ॥ उभयोर्हं रक्षांस्ति आदित्यस्य शिवस्य च ॥ १४ ॥ एतद्विष्णुस्य

25

आ. ६
१३

हं श्रोतुमुत्तमो वै दिवाकरः ॥ तत्र व्यालानवाधने व्याधिभ्यश्च भयनाहि ॥ १५ ॥
 उदये बुधरूपश्च मध्याह्ने च महेश्वरः ॥ अस्तमाने स्वयं विष्णुस्त्रयीमूर्ति
 दिवाकरः ॥ १६ ॥ नमो भगवते तस्मै विष्णवे प्रभविष्णवे ॥ नमो भगवते
 जितवेश्वानरजातवे दत्ते ॥ १७ ॥ ममेदमर्घ्यं हस्तं देवदेवजगत्पते ॥ हि
 मघ्राय तमो घ्राय रक्षो घ्राय नमो नमः ॥ १८ ॥ कृतघ्नघ्राय देवाय त
 स्मै सूर्यात्मने नमः ॥ जयोजयश्च विजयोजितपारोजिताश्रमः ॥ १९ ॥
 तमोजितक्रोधो वाजिनः स प्रकीर्त्तिताः ॥ २० ॥ हरितहरार्थं दिवाकरं

रामः
१३

10

5

कनकमयां बुजरे रात्रि विजयम् ॥ प्रतिदिनमुदये नवनवशरणा मुपैमि हिरण्य
 रेतसम् ॥ २१ ॥ अग्निशत्रुभयनास्ति न च भूतभयं क्वचित् ॥ दुष्टैश्च न भयं तत्र
 पार्थिवेभ्यस्तथैव च ॥ २२ ॥ दुर्गतिं तारते धैरां प्रजां चलं भते पशून् ॥ सिद्धि
 कामो लभेति द्विकन्या कामस्तु कन्यका ॥ अर्थकामो लभेदार्थात्पुत्रक
 मो सुतान् बहून् ॥ २३ ॥ एतत्पठत्वा कोने यभक्तियुक्तेन चेतसा ॥ अथ
 मेधसहस्रस्य वाजपेयशतस्य च ॥ २४ ॥ कन्याकोटि सहस्रदत्तस्य फल
 माप्नुयात् ॥ इदमादित्यहृदयं यो धीते स ततनरः ॥ २५ ॥ सर्वपापविशु

0

cms.

5

10

15

20

25

30

आ. ८
१४

आत्माहर्लोके महीयते ॥ नास्त्यादित्यसमो देवो नास्त्यादित्यसमा गतिः ॥
२८ ॥ प्रत्यक्षो भगवान्निष्पुः येन विभवं प्रतिष्ठितम् ॥ तत्फलं लभते विद्वान्
नृध्वं आत्मास्तौ तियोरविम् ॥ २७ ॥ गवांशतसहस्रं स्पृष्ट्वा न्यय
त्फलम् ॥ यो धीते सूर्यहृदयं सकलं सफलं भवेत् ॥ अष्टांशं वा ह्यग्रा
नां च लेखयित्वा समर्पयेत् ॥ ब्रह्मलोके च ऋषीणां च जायते मानु
षोऽपि वा ॥ २९ ॥ जातिस्मरत्वं प्राप्नोति शुद्धात्माना वसैशयः ॥ अजाय लोकत्रय
पावनाय भूतात्मने गोपतये ह्यवाय ॥ सूर्याय सर्वपलयाय नृकाय नमो महाकाशाय

रम्
१४

कोत्तमाय ॥ विवर्धते ज्ञानभृते नृरात्मने जगत्पदी प्रायजगद्भिर्नो विरो ॥ स्वयं
भवेदीप्ता स ह्यक्षयः सुरेन्द्रमायामिततेजसेनम् ॥ ३१ ॥ सुरेन्द्रैः परिसंविताय
हिरण्यगर्भाय हिरण्यमाय ॥ महात्मने मोक्षप्रदाय नित्यं नमोस्तुते वासुदेवाय ॥
३२ ॥ आदित्यश्चार्चितो देवैरादित्यपरमैर्पदं ॥ आदित्यो मातृको भूत्वा स्यादित्यो
वाक्यं यजगत् ॥ आदित्यं पश्यते भक्तवामोऽप्यनिनसैशयः ॥ नादित्यं पश्यते यो
वै स न पश्यति मानसः ॥ ३३ ॥ त्रैगुण्यं च त्रयो वेदास्त्रयो लोकास्त्रयोऽग्रयः ॥ त्रयाणां

आ ह
१५

ह्रस्वयंकततिरिक्त्वं नमोस्तुते ॥ ३६ ॥ नमः सवित्रे जगदेकचक्षुषे जगत्पति
स्थितिनाशनेतवे ॥ त्रयीमया त्रिगुणात्मधारिणे विरञ्चिनाय राशीकरात्मने ॥
३७ ॥ नमो नमस्ते जगदेकसाक्षिणे भूतादिमन्त्रैर्विनियोगहेतवे ॥ सरोजसम्भूतसरो
जभावनामरिद्रुताधारसुदारमूर्तये ॥ ३८ ॥ यस्म्योदये नेह जगत्प्रबुध्यते पवर्तते वा
खिलकर्मसिद्धये ॥ वसन्तनाय रागारुद्रवन्दितः सतः सदा यच्छतु मङ्गलैरवि ॥
३९ ॥ नमोस्तु सूर्याय सहस्रमूर्तये सहस्रशाखाचितसम्भवात्मने ॥ सहस्रयो

राम
१५

गोक्षवभावभावने सहस्रसंख्यांशगधारिणे नमः ॥ ४० ॥ यन्मण्डलं दीप्तकरं वि
शालं रत्नप्रभं दिव्यमनादिरूपम् ॥ दारिद्र्यदुःखक्षयकारणं च पुनानुमां त
त्सवित्रुर्वरेण्यम् ॥ ४१ ॥ यन्मण्डलं देवगणैः सुपूजितं विप्रस्तुतं भाविविमु
मुक्तकोविदं ॥ तं देवदेवं प्रणामाभिरुच्यं पुनानुमां तत्सवित्रुर्वरेण्यम् ॥ ४२ ॥
यन्मण्डलं ज्ञानमयं च गम्यं त्रैलोक्यपूज्यं त्रिगुणात्मरूपम् ॥ तं देवदेवं प्र
णामाभिरुच्यं पुनानुमां तत्सवित्रुर्वरेण्यम् ॥ ४३ ॥ यन्मण्डलं व्याधि
विनाशदक्षयदृग्यजुःसामसुसंप्रगीतम् ॥ प्रकाशितं येन च भूर्भुवः

आ. ६
१६

च पुनातु मातस्तवितुर्वरेणाम् ॥ ४४ ॥ यन्मंडलं वेदविदो वदन्ति ह्यमर्त्यमर्त्या
सुरसिद्धसंघा ॥ तद्योगिनो गताः स्मरन्ति पुनातु मातस्तवितुर्वरेणाम् ॥
४५ ॥ यन्मण्डलं सर्वजनेषु पूजितं ज्योतिश्च कुर्यादिह मर्त्यलोके ॥ य
त्सर्वपापक्षयकारणं च पुनातु मातस्तवितुर्वरेणाम् ॥ ४६ ॥ यन्म
ण्डलं विष्णुचतुर्भुवाख्यं यदक्षरं पापहरं जनानाम् ॥ यत्कल्पकल्प
क्षयकारणं च पुनातु मातस्तवितुर्वरेणाम् ॥ ४७ ॥ यन्मण्डलं विश्वस्त
जप्रसिद्धमुत्पत्तिरक्षाप्रलयप्रगल्भं ॥ यस्मिन्नगस्तं हरते विलं च पुना

गमः
१६

तु मातस्तवितुर्वरेणाम् ॥ ४८ ॥ यन्मण्डलं सर्वगतस्य विष्णोरात्मा परं धाम
विश्वसत्त्वं ॥ सूक्ष्मांशकैर्योगतेः प्रसिद्धं पुना ॥ ४९ ॥ यन्मण्डलं ब्रह्मवि
दो वदन्ति गायन्ति यचारणसिद्धसंघाः ॥ यान्मंत्रिणामंत्रविदः स्मरन्ति
पुनातु मातस्तवितुर्वरेणाम् ॥ ५० ॥ यन्मण्डलं वेदविदो पगीतं योद्योगि
नो योगयथातु गम्यम् ॥ तदेवेदेव प्रणाममिच्छ्यं पुनातु मातस्तवितुर्व
रेणाम् ॥ ५१ ॥ यन्मण्डलार्कमिदं प्राणयः पठेत्सूक्तनिधौ ॥ सर्वपापविशु
द्धात्मा सूर्यलोके महीयते ॥ ५२ ॥ ध्येयः सदा सेवितु मण्डलमध्यवर्तिना

आ. ह.
१७

रायणाः सरसिजासनसंनिविष्टः ॥ केयूरवानमकरकुण्डलवान्किरीटि
हारीहिरामयवपुर्धृतशंखचक्रः ॥ ५४ ॥ सशंखचक्रं रविमण्डले स्थितं क
शशयाकान्तिमनंतमच्युतम् ॥ भजामि सूर्यतपनीयमूर्तिं सुतोत्तमं चित्र
विभूषणोज्ज्वलम् ॥ ५५ ॥ वेदवेदांगशरीरं दिव्यं दिप्रिकरम्परम् ॥ रक्षो
घ्नं रक्तवर्णं चरत्संहारमाकृतिम् ॥ ५६ ॥ अचलां बुद्धहातुं कांचनी कु
सुमप्रभम् ॥ सांयं रक्तो महातेजा भुवमण्डलमध्यगः ॥ ५७ ॥ हंसास
क्तं स्फुटं श्वेतमण्डलावुकरद्वयम् ॥ पद्माक्षं चिंतयेद्भानुं दिभुजं रक्त

रामः
१७

वाससम् ॥ ५८ ॥ एकचक्रैरथोयस्य दिव्यः कनकभूषितः ॥ तमेभवतु सुप्र
तः पद्महस्तो दिवाकरः ॥ ५९ ॥ आदित्यः प्रथमनामद्वितीयं तु दिवाकरः
तृतीयं भास्करः प्रोक्तं चतुर्थं तु प्रभाकरः ॥ ६० ॥ पंचमनुसहस्राभुषणं
चैव त्रिलोचनः ॥ स प्रमं हरिदश्वश्रवणं च विभावसुः ॥ ६१ ॥ नवमं
दितकृत्योक्तं दशमं द्वादशात्मकम् ॥ एकादशं त्रयीमूर्तिं द्वादशं सूर्य
मेव च ॥ ६२ ॥ द्वादशादित्यनामानि प्रातः काले पठेन्नरः ॥ दुःस्वप्नो नश्य
ते तस्य सर्वपीडा विनश्यति ॥ ६३ ॥ ददुर्कं हारं चैव दारिद्र्यं हरते क्ववम् ॥

आ. ६
१८

सर्वतीर्थप्रदं चैव सर्वकामप्रवर्द्धनम् ॥ ६४ ॥ यः पठेत्प्रातरेवाहि भक्तियुक्तेन चेत
सा ॥ सौख्यमायुस्तथा रोग्यं न भते मोक्षमेव च ॥ ६५ ॥ अग्निमीलेन मत्स्यं मी
षेत्योज्जेत्स्वर्गपि रो ॥ अप आयाहि वीतये न मत्ते ज्योतिं घां पते ॥ ६६ ॥ शनो
देवी न मत्स्यं जगच्चक्षुः न मोक्षते ॥ पद्मासनः पद्मकरः पद्मगर्भसमयु
तिः ॥ ६७ ॥ सप्ताश्वार्थसंयुक्तो दिभुजो व्यासदारवि ॥ ६८ ॥ आदित्यस्य नम
स्कारं ये कुर्वन्ति दिने दिने ॥ जन्मान्तरसहस्रे तु दारिद्र्येनोपजायते ॥ ६९ ॥ स
वं व्रह्मादयो देवाः ऋषयश्च तपोधनाः ॥ कीर्तयन्ति सुरश्रेष्ठं देवनाराय

रामः
१८

रां प्रभुं ॥ ७० ॥ एतन्नेकथितं पार्थ आदित्यद्वयं मया ॥ न तस्य सदृशं लोचं
लोकाणां पावनं परं ॥ ७१ ॥ अन्यथा शरणा श्रान्तिवमेव शरणां मम ॥ त
स्मात्कारणभावेन रक्षरथप्रभाकरं ॥ ७२ ॥ न्यूनातिरिक्तानि परिष्कृतानि
यानीह कर्माणि मया कृतानि क्षम्यानि चैतानि मम क्षमस्व प्रयाहितु
षः पुनरागमायः ॥ ७३ ॥ उदयगिरिमुपेतं भास्करं पद्महस्तं सकलभुव
ननेत्रं रत्नरत्नोपधेयं ॥ तिमिरकरमगेंद्रं बोधकं पद्मिनीनां सुरवरमभि
वंदे सुंदरं विश्वबंधम् ॥ १०३ ॥ ॥ इति श्रीभविष्योत्तरपुराणो श्रीकुरु

आ. ५
१९

स्मार्जनसंबादे श्री आदित्य हृदयस्तोत्रम् ॥ अथ ॥ यदक्षरपदध्वं मात्राहीनं
च यद्वेत् ॥ तत्सर्वं शंभ्यतां देवि प्रसीद परमेश्वर ॥ १ ॥ आवाहनं न जानामि न
जानामि विस्मर्ज नम् ॥ मंत्रपूजा न जानामि त्वं गति परमेश्वरी ॥ २ ॥ भाव
हीनं भक्तिहीनं क्रियाहीनं नु जेद्वेत् ॥ तत्सर्वं शंभ्यतां देवि प्रसीद परम
ेश्वर ॥ ३ ॥ यादृशं पुस्तकं दृष्ट्वा तादृशं पठितं मया ॥ यदि अद्वयमभ्युवा
समदोषो न दीयते ॥ ४ ॥ क्लृप्तं करोतु कल्याणं कंशकुंजरकेशरी ॥ का
लिंदी कुलकक्षोल्मकोलाहलकुतूहलं ॥ ५ ॥ सर्वं भवं तु सुखिनः सर्वसं

१५

रामः
१९

25

15

10

5

0

cms.

5

10

15

20

25

30

